

[itobiad], 2020, 9 (1): 714/735

**Kırsal Alanların Kalkınmasında Kırsal Turizmin Rolü:
Niğde İli Örneği**

The Role Of Rural Tourism Activities In The Development Of Rural
Areas: The Case Of Niğde Province

Abdullah KARATAŞ

**Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde Sosyal
Bilimler MYO**

**Asst. Prof., Niğde Ömer Halisdemir University, Niğde Vocational
School of Social Sciences**

akaratas@ohu.edu.tr

Orcid ID: 0000-0002-5120-1203

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 29.02.2020
Kabul Tarihi / Accepted	: 31.03.2020
Yayın Tarihi / Published	: 31.03.2020
Yayın Sezonu	: Ocak-Şubat-Mart
Pub Date Season	: January-February-March

Atıf/Cite as: KARATAŞ, A. (2020). Kırsal Alanların Kalkınmasında Kırsal Turizmin Rolü: Niğde İli Örneği. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9 (1), 714-735 . Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/issue/53155/696452>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

Kırsal Alanların Kalkınmasında Kırsal Turizmin Rolü: Niğde İli Örneği

Öz

Ekonomik gelişme tüm ülkelerin nihai hedefleri arasında yer almaktadır. Ülkeler ekonomik koşulları doğrultusunda ilerleme kaydetmekte, geleceklelerini daha sağlam temellere konumlandırmaktadırlar. Bu konumlandırmada tarımın yeri ve önemi ise büyüktür. Ancak dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun kentlere yönelmesi, kentlerin artan cazibesi ve iş olanakları, tarımsal faaliyetlerin yerini sanayi ve hizmet sektörüne bırakmasına, kır ve kent arasındaki uçurumun giderek daha da büyümesine neden olmaktadır. Kırdan kente göç dalgaları kent nüfusuna ciddi anlamda baskı uygularken, artan kirlilikle beraber yapılaşma faaliyetleri neticesinde her geçen gün yok olan yeşil alanlar, kentleri adeta yaşanmaz mekanlar haline getirmektedir. Oysa kırsal alanlarda yapılacak turizm faaliyetleri istihdamı destekleyerek hem ülke ekonomisine katkı sağlayabilecek, hem de kırsal kalkınmaya faydalı olabilecektir. Teorik olarak yürütülen bu çalışmada; tarih, kültür, dağcılık, kış sporları gibi yüksek turizm potansiyeli olan kırsal alanlara sahip bir il Niğde’de, kırsal turizmin kırsal alanların kalkınmasındaki rolü ve önemi üzerinde durulacaktır. Yapılan çalışma çerçevesinde, Niğde ilinin kırsal turizm potansiyelinin olmasına rağmen, bu potansiyelin yeterince değerlendirilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Özet

Bir ülkenin sürdürülebilirliği ve geleceği açısından son derece önemli olan eğitim, ulaşım, sağlık gibi tüm hizmetler, ekonomik kalkınma ile bir ivme kazanmakta ve yaygınlaşmaktadır. Ekonomik kalkınmanın asıl göstergeleri olarak gelişmişlik seviyesi ve yaşam kalitesi ise ülkelerin ekonomik yönden bağımlı olmamalarını, güçlü olmalarını sağlamaktadır. Günümüzde gelişmiş ve az gelişmiş ülke ayrımı da bu bağımlılıkta temel belirleyici unsur olmaktadır. Ülkelerin bağımlı olmamaları, kırsal kalkınmayı ön plana almalarını gerektirmektedir. Bu, pek çok sorunun kaynağında çözüme kavuşmasını sağlayabilecektir.

Günümüzde sanayisi ile birlikte kırsal, çevresel ve sosyal kalkınmasını gerçekleştirebilen ülkelerin gelişmiş ülke statüsünü elde ettikleri görülmektedir. İşte bu başarının sağlanmasında, kırsal alanlar önemli bir ağırlığa sahiptir. Kırsal alanlardaki işsizlik probleminin çözüme kavuşturulması, halkı kendi yöresinde tutarak hem ekonominin güçlenmesine, hem de aşırı kalabalıklaşan kentlerin biraz rahatlamasına katkı sağlayabilmektedir. Böylece kalkınma, sadece ekonomik yönden değil, çevresel yönden de desteklenebilecektir. Bu noktada, halkın yaşam

kalitesinin yükseltilmesi ve yoksullukla mücadelede, kırsal turizm stratejik ve güçlü bir araç olarak kullanılabilir. Çünkü kırsal turizm, kırsal alanlara ilişkin pek çok soruna ışık tutabilmektedir. Kırsal turizmin yaygınlaştırılarak ülkenin her tarafında yapılabilmesine gayret gösterilmesi, kentlere göçün durdurulabilmesinde kırsal turizm güçlü bir strateji olarak ele alınması gerekmektedir.

Daha iyi bir yaşam standardına ulaşabilmek için kentlere göç eden yüz binlerce insan ne yazık ki aradığını bulamamakta, kentlerdeki işsizler ordusuna katılarak yaşamlarını zorluklar içerisinde sürdürmek zorunda kalmaktadır. Oysa kırsal alanlarda turizm potansiyeli olan yerlere yapılacak yatırımlar, yöre halkının yerinde kalkınmasına destek olurken, kentlere olan göçü de bir yere kadar durdurabilecektir.

Göçün olumsuz etkilerini sadece sosyal boyutta ele almamak gerekmektedir. Kent merkezinde nüfus oranı arttıkça çevresel baskılar da artmaktadır. Kirlilik, trafik, gecekondular, gürültü bu baskıların olumsuz etkilerine örnek olarak verilebilir. Ayrıca hızlı kentleşmeye bağlı olarak yeşil alanlar yok olurken, insanların doğadan kopuşu da hız kazanmaktadır. Bir biri ardına yapılan beton bloklar, genç nesillerin doğa ile bütünleşmelerinin önünde adeta bir engel olarak belirmektedir.

Kırsal alanlar, daha fazla kazanç ve daha iyi bir yaşam standardına sahip olma amacıyla terk edilerek yok olmaya mahkum edilmektedir. Ancak ulusların kalkınmasında tarım, dolayısıyla kırsal alanlar büyük önem taşımaktadır. Kırsal alanlardan sağlanan kaynaklarla hem sanayi hem de ekonomik yönden ilerleme sağlanabilmekte, gelişmiş ülke düzeyine ulaşılabilmektedir. Sanayi, ekonomi ve kırsal kalkınma birbirini destekleyen ve aynı zamanda birbirinden direkt etkilenen unsurlar olarak bir bütünlük içinde ele alınmalı ve öyle değerlendirilmelidir. Aksi halde biri olmadan diğersinin varlığı ne yazık ki bir anlam ifade etmeyecektir.

Kırsal alanlarla ilgili yaşanan sorunların çözümünde, kırsal turizm çok önemli bir ekonomik etkinlik olarak ele alınabilir. Bunun için kırsal alanlarda yaşayan halkın turizme teşvik edilmesi ve kırsal turizm faaliyetlerinin yaygınlaştırılarak ülke genelinde sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Böylece yaşadığı çevresinin, doğanın kırsal turizmdeki önemini keşfeden yöre halkı, o yöreyi koruyarak hem çevre sorunlarının önlenmesine hem de ülkenin ekonomik yönden kalkınmasına önemli katkılar sunabilecektir.

Kırsal turizm faaliyetleri ile çevre kesinlikle ihmal edilmemeli, korunup geliştirilerek daha iyi bir duruma getirilmelidir. Bu konuda tüm kamu ve özel kurumların ve özellikle de her seviyede eğitim kurumlarının desteği ile halkın çevre bilincini artırıcı çalışmalar yapılmalıdır. Sadece çevreye yönelik eğitimler değil, halkın turizm ve yabancı dil bilgisini, iletişim becerisini

artıracak seminer, eğitim programları düzenlenebilir. İç Anadolu'nun şirin bir kenti olan Niğde'de bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, kentin sosyo-ekonomik yönden kalkınmasına önemli katkılar sağlayabilecektir. Niğde'de yaşanan işsizlik ve göç sorunu, bu doğrultuda yapılacak faaliyetlerle bir yere kadar önlenilecek, gençler için istihdam olanakları artırılabilir.

Dağı, ovası, tarihi eserleri, doğal mekanları ile Niğde, kırsal turizm faaliyetlerine uygun bir il haline getirilebilir. Ancak bu noktada yerel yönetimlere büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Çünkü halka hizmette yerel yönetimler kilit noktada bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin tanıtım ve kırsal alanlara yatırım konusunda halkı teşvik etmesi ve Niğde'nin turizm potansiyelini gerçek anlamda sahiplenerek koruyucu ve geliştirici tedbirler alması, kırsal turizmin kentte gerçek anlamda amacına ulaşmasını destekleyecektir. Yerel yönetimlerden başka diğer kamu kurumlarının da buna yardımcı olması, kırsal turizmde istenilen hedeflere ulaşılmasını kolaylaştıracaktır. Kırsal turizm konusunda Niğde'de yapılacak her türlü yatırım ve faaliyetlerin, sadece Niğde için değil, Türkiye'de kırsal alanlara sahip tüm illerde yapılması ve bunun yaygınlaştırılması, devletin sosyo-ekonomik yönden kalkınmasına önemli ölçüde katkılar sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Alan, Çevre, Göç, Kırsal Turizm, Kalkınma, Niğde

The Role Of Rural Tourism Activities In The Development Of Rural Areas: The Case Of Niğde Province

Abstract

Economic development is among the final goals of all countries. Countries are making progress in line with their economic conditions. Agriculture is of great importance in this positioning. However, the migration of the vast majority of the world population to the cities and job opportunities of the cities cause the development of the service sector instead of agriculture and the gap between rural areas and cities. Waves of migration from rural to cities create significant pressure on the population of the cities. With the increasing pollution and disappearing green areas day by day make cities almost uninhabitable. However, tourism activities in rural areas will contribute to the country's economy by supporting employment and will be beneficial to rural development. In this theoretical study, which considers rural development together with the environmental and migration

dimensions, the role and importance of rural tourism in the development of rural areas will be emphasized.

Summary

All services such as education, transportation and health, which are very important for the sustainability and future of a country, gain momentum and become widespread with economic development. The level of development and quality of life as the main indicators of economic development ensure that countries are not economically dependent. Today, the distinction between developed and less developed countries is the main determining factor in this dependence. The fact that countries are not dependent requires that they put rural development at the forefront. This will enable many problems to be resolved at their source.

Nowadays, it is seen that countries that can realize rural, environmental and social development together with their industry have achieved the status of developed countries. Resolving the unemployment problem in rural areas both contributes to the strengthening of the economy and causes some relief of overcrowded cities by keeping the people in their region. Thus, development can be supported not only economically but also environmentally. At this point, it should not be forgotten that rural tourism is a strategic and powerful tool to increase the quality of life of the people and to fight poverty. Because rural tourism can be offered as an important solution proposal against many problems related to rural areas. Rural tourism should be expanded all over the country. It is also a strong strategy for stopping migration to cities.

Unfortunately, hundreds of thousands of people who migrate to cities to find a better lifestyle cannot find what they are looking for and they have to live in difficulties by joining the army of the unemployed in the cities. However, while the investments to be made in places with tourism potential in rural areas support local people's on-site development and it may stop migration to cities to some extent. It is not necessary to consider the negative effects of migration only on a social scale. As the population rate increases in the city center, environmental pressures also increase. Pollution, traffic, slums, noise are negative situations that result from these pressures. In addition, while green areas disappear due to rapid urbanization, people also break ties with nature. Concrete blocks built one after another constitute an obstacle to the integration of young generations with nature. Rural areas are always neglected in this context and are abandoned for disappearance in order to gain more earnings and a better standard of living. However, agriculture and therefore rural areas are of great importance in the development of nations. With the resources provided from rural areas, progress can be achieved both in industrial and economic terms, and the level of developed countries can be reached. Industry, economy and rural

development should be handled and evaluated as an element that supports each other and at the same time are directly affected. Otherwise, the existence of the other without one will unfortunately not make sense. For this reason, it is necessary to encourage the people living in rural areas to tourism and to expand their rural tourism activities and ensure their sustainability throughout the country. Thus, the local people, who discover the importance of nature in rural tourism, will make important contributions to the prevention of environmental problems and to the economic development of the country by protecting the region and will do its best to leave a more livable world to the next generations.

The environment should not be neglected with rural tourism activities, and it should be improved and protected. In this regard, efforts should be made to increase the environmental awareness of the public with the support of all public and private institutions, and especially educational institutions at all levels. Seminars and training programs that will increase foreign language and communication skills of the public can be organized. The realization of these activities in Niğde, a charming city of Central Anatolia, can make a significant contribution to the socio-economic development of the city. Thus, unemployment and migration problems in Niğde can be prevented and employment opportunities for young people will increase. With its mountain, plain, historical monuments and natural places, Niğde can be turned into a province suitable for rural tourism activities. However, at this point, local governments have great duties and responsibilities. Because local governments are at the key point in public service. Local governments' encouraging the public and promoting the tourism potential of Niğde will support the realization of rural tourism in the city. Supporting other public institutions other than local governments will facilitate achieving the desired targets in rural tourism. Not only in Niğde, making and disseminating rural tourism to rural areas in all provinces in Turkey will provide a significant contribution to the socio-economic development in the state.

Keywords: Rural Area, Environment, Migration, Rural Tourism, Development, Niğde

Giriş

Kavram Olarak Kırsal ve Kentsel Çevre

İnsan tarih boyunca yaşadığı çevresini değiştirmiş ve kendi yaşam alanlarını oluşturmuştur. Bu değişimler doğal çevrenin imkanları ölçüsünde gerçekleştirilmiş olsa da bugün inanılmaz boyutlara ulaşmış, gerek kentsel gerekse kırsal çevre bağlamında meydana getirilen pek çok yerleşim alanı, toplumların yaşam şekillerini biçimlendirmiş, kültürel değişimler meydana getirmiş ve günümüz modern dünyasının oluşumuna öncülük etmiştir. Ancak bu sürecin sosyal anlamda kır ve kent arasındaki ayrımı ortadan kaldırdığı söylenemez.

Kırsal çevre kente göre, ekonomik ve sosyo-kültürel yönden daha fazla dezavantaja sahiptir. Bu dezavantaj kırsaldaki yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun için öncelikle kırsalda yaşayan halkın gelir seviyesi artırılarak göçlerin önlenmesi ve ekonomik kalkınmaya destek olmalarının sağlanması gerekmektedir. Aksi halde kırsal ve kentsel çevre arasındaki uçurum giderek daha da büyümesi kaçınılmazdır.

Kırsal ve kentsel çevre arasındaki ayrım, kavramsal çevreçevre de açıkça kendini belli etmektedir. İşbölümü ve uzmanlaşmanın gelişmemiş olduğu, sakinlerinin iş bulmakta, geçinmekte ve yaşamakta zorluk çektiği kırsal çevre, göç veren bölge özelliği taşımaktadır. Kırsal çevrede yüz yüze ilişkiler daha yaygındır ve tarım-hayvancılıkla ilgili etkinlikler daha fazla yapılmaktadır (Geray, 1999, s. 12). Kızılçelik'e (2000) göre kırsal çevre, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri, yönetim durumu ve demografik açıdan kentten ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışmak gibi işlevlerle belirlenen, konutları, öteki yapıları ve toplumsal ilişkileri kırsal yaşamı yansıtan yerleşme birimi olarak tanımlanmaktadır (Kızılçelik, 2000, s. 114). Kırsal alanlar, baskın geçim etkinliklerinin tarım olduğu kent dışı bölgelerdir. Yüksek nüfus yoğunluğu, düşük eğitim seviyesi, yetersiz sosyal etkileşim ve yerel siyaset, kırdan kente göç hareketi, bireysellikten uzak toplu yaşam biçimi, korunması gereken kültürel desen ve doğal değerler kırsal alanların genel özellikleri olarak sıralanabilir (Kim, 2014, s. 7308; Özhancı ve Yılmaz, 2017, s. 927). Kentler ise kırsal alanlardan bazı özellikleri ile farklılaşmaktadır.

Tarım dışı üretim etkinlikleri yapılmakla birlikte, kentler gerek sosyo-ekonomik gerekse sosyo-kültürel yönden, ayrıca hem yönetim durumu hem de nüfusu bakımından kırsal alanlardan ayırt edilmektedir (Kızılçelik, 2000, s. 114). Ekonomi, kentlerde sanayi ve hizmet sektörüne dayalı olarak yürütülmektedir. Uzmanlaşma bu yönde artmıştır. Sosyal etkinlik yönünden çeşitlilik sunan, nüfus ve toprak genişliği yönünden belirli bir düzeye ulaşmış mekanlar olarak kentler göç olarak her geçen gün daha da büyümektedir. Kentlerin daha fazla büyümesi ve nüfusunun artması,

beraberinde pek çok sorunu da getirmektedir. İşsizlik, kirlilik, çarpık kentleşme, eğitim, gecekondu, sağlık, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel çıkmazlar bu sorunların başında yer almaktadır.

Nüfus artışı genelde kırdan kente göç hareketi ile olmaktadır. Oysa, kırsal nüfus özendirici politikalarla yerinde tutulabilse, pek çok sorun kendiliğinden yerinde çözüme kavuşturulabilecektir. Bu noktada, kırsal kalkınma anahtar kavram olarak belirmektedir. Çünkü kırsalda yaşayan nüfusun, kırsal kalkınma ile yerinde tutulması mümkün olabilmektedir. İstihdam ve daha iyi bir yaşam standardına sahip olma arzusuyla taşı toprağı altın diye kente göç etmeyi hedefleyen kırsal nüfus yerinde kalkındırılabilirse, kentlerdeki sorunlar da büyük oranda rahatlayabilecektir.

Yoksullukla Mücadelede Kırsal Kalkınmanın Önemi

Bir ülkenin refah seviyesinin artırılmasında elbette üretim faktörü çok önemli bir yere sahiptir. Ancak kalkınma için sadece üretim ve kişi başına düşen milli gelirin artması değil, ekonomik ve sosyo-kültürel yapının iyileştirilmesi de hedeflenmelidir (Ekiztepe, 2012, s. 85). Bu nedenle, kalkınma tek yönlü ya da toplumun belirli bir kesimi için düşünülmemelidir. Kalkınmada, bölge insanın yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve daha iyi yaşam koşulunun sağlanmasının esas alınması gerekmektedir.

Sosyal sorunları çözümlenerek büyüme anlamına gelen kalkınmanın asıl amacı, insanların daha iyi yaşamlarını sağlamak için artan ekonomik olanakları sosyal sorunların çözülmesinde kullanmaktır (Güven, 1995, s. 5). Aslında kalkınma sürecinin hem ekonomik, hem sosyal hem de insan kalkınması olarak birlikte ve eş zamanlı olarak yürütülmesi gerekmektedir. Bu bağlamda ekonomik kalkınma ile mal ve hizmetlerin gelişmiş bir ekonomik yapı içerisinde üretilerek insanların refah seviyesinin artırılması; sosyal kalkınma ile sağlık, eğitim, altyapı gibi hizmet yönü ağır basan konularda sosyal yaşam koşullarının iyileştirilmesi; insan kalkınması ile eğitim yoluyla tüm insanların sahip oldukları potansiyellerini kalkınma için kullanmaları ve ülkenin olumlu yönde gelişmesinde yapıcı rol oynamalarının sağlanması hedeflenmektedir (Tolunay ve Akyol, 2006, s. 119). Ülkeler; ekonomik, sosyal ve insan kalkınmasını gerçekleştirebildikleri ölçüde refah seviyelerini artıracak, vatandaşlarına daha iyi bir yaşam kalitesi sunabileceklerdir. Sorunların asıl merkezinde yer alan yoksulluk ise ülkelerin tüm bu yönlerden kalkınmasını geciktirmekte ve başarıya ulaşmalarının önünde bir engel teşkil etmektedir. Türkiye için de aynı durum söz konusu olmaktadır. İşte bu noktada, kırsal alanlar daha hassas bir konu olarak ele alınmalıdır.

Kentler; çevresel, sosyal, ekonomik yönden pek çok soruna sahip olsalar da kırsalın sorunu çözülmeden bu sorunlarla uğraşmak, istenen sonuçların alınmasına engel olacaktır. Türkiye’de yoksullukla mücadelede, başarıya ulaşmak için soruna asıl kaynağından yani kırsal yoksulluktan başlanması

gerekmektedir (Geray, 1999, s. 14). Ancak kırsal alanlarda kalkınmanın karşısındaki sorunlar giderek karmaşık bir hal almaktadır. Bu nedenle, kırsal alanlarda çok yönlü bir kalkınma yaklaşımının gerekliliği açıktır (Yenigül, 2017, s. 17). Kırsalın ekonomik, sosyal, kültürel sorunlarının somut çözüm önerileriyle aşılması bir öncelik olarak ele alınmalıdır. Kırsal kesimde yaşayanlar daha yaşanabilir bir ortama kavuşturulmadan, Türkiye’de yoksulluk sorununu çözenin mümkün olduğu söylenemez (Geray, 1999, s. 14).

Topgül’e (2013) göre yoksulluk, insanların temel gereksinimlerini karşılayacak minimum yaşam standartlarına sahip olmamasıdır (Topgül, 2013, s. 277). Yoksulluk; yiyecek, giyim gibi asgari düzeyde fiziksel gereksinimleri, yani biyolojik varlığın sürdürülebilirliğini toplam kazancın karşılayamaması durumudur (Özkan vd., 2012, s. 92). Yoksullukla mücadele, kırsalın belirli bir yaşam standardına sahip olmasını gerektirmektedir. Coğrafi iklim koşulları da dikkate alınarak çeşitli projeler üretmek, devlet destekli yatırımlar yapmak, halkın üretime katılımını teşvik etmek, iş imkanları sağlamak gelir seviyesiyle beraber yaşam koşulunun da iyileşmesine katkılar sağlayacaktır.

Kırsal kalkınma, kırsal alanda yaşayan yoksul halkı, onların ekonomilerini ve kurumlarını bir durgunluk veya düşük verimlilikten, daha yüksek bir yaşam kalitesine ve daha dinamik bir seviyeye getirmeyi amaçlayan bir süreçtir (Ogolo, 2011, s. 266-267). Tolunay ve Akyol’a (2006) göre kırsal kalkınma, insan yaşamında olumsuzluklar getiren kırsal çevre koşullarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalardır (Tolunay ve Akyol, 2006, s. 121). Bu nedenle, ülkemizde kırsal kalkınmaya ilişkin yürütülen politikalar, cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllardan itibaren vazgeçilmez bir devlet politikası olarak benimsenmiştir (Geray, 1974, s. 13).

1963– 1967 yıllarını kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile birlikte, Türkiye’de planlı dönem başlamış, sosyo-ekonomik kalkınmanın etkin ve rasyonel bir şekilde gerçekleştirilebilmesi amacıyla planlı kalkınma ilkesi benimsenmiştir (Can ve Esengün, 2007, s. 45). Çelik’e (2005) göre kalkınma planlarında kırsal kalkınma; toplum kalkınması, köy ve köylü sorunu, kalkınmada öncelikli yöreler, bölgesel gelişme ve köy kalkınması gibi başlıklar altında incelenmiştir (Çelik, 2005, s. 31). AB’ye uyum süreci ile birlikte ise, kırsal kalkınma ile ilgili tüm plan ve projeler daha fazla hız kazanmıştır. Çünkü AB politikalarında kırsal kalkınma önemli bir yer tutmaktadır.

AB'nin bir yıllık çalışmalarının ardından, insan kaynaklı etkenlere bağlı olarak tehdit altında olan ve acilen tedbir alınması gereken beş ana alana ilişkin uzun vadeli tarımsal araştırma ve yenilik stratejisi, Ocak 2016’da yayınlanmıştır. Bu stratejinin temel araştırma ve inovasyon programı “Horizon 2020” sadece 2018-2020 dönemini değil, 2020’den sonrasını da

kapsamaktadır. Burada, tedbir alınması gereken öncelikli alanlar içinde kırsal kalkınma da yer almaktadır (McEldowney, 2019). McEldowney'e (2019) göre; acilen tedbir alınması gereken alanlar ve bunlarla ilgili tehditler şöyle sıralanmaktadır:

- **Gıda ve Beslenme Güvenliği:** 2100 itibarıyla dünya nüfusunun 10,5 milyar kişi seviyesine ulaşması beklenmektedir. Bu durum, nüfus artışıyla birlikte gıda ihtiyacının da artacağı anlamına gelmektedir.
- **İklim Değişikliği:** Artan sıcaklar ve iklim değişiklikleri, gıda üretimi ve gıda güvenliğini olumsuz yönde etkilemektedir.
- **Çevre ve Biyolojik çeşitlilik:** Uygun toprak yönetiminin olmaması ve toprak arazilerinin yoğun kullanımı; toprakta organik maddenin yok olması, aşırı baskı ve erozyon gibi sorunlara yol açmaktadır.
- **Sağlıklı Bir Yaşam Tarzı:** Tip 2 diyabet, kalp, damar ve obezite gibi bazı kronik hastalıklar, gıda tüketimi ve yaşam tarzı ile direkt bağlantı göstermektedir.
- **Kırsal Alanlar:** Kırsal alanlar; artan kentleşme hareketleri, tarımsal arazilerin yok olması ve kırsal nüfusun azalması gibi çeşitli baskılarla karşı karşıya kalmaktadır.

Kırsal kalkınma sağlanmadan, yukarıda sıralanan tehditlerin ortadan kaldırılması pek mümkün görünmemektedir. Çünkü hepsi birbiriyle bağlantılı olan bu tehditlerin temeli kırsala, doğaya dayanmaktadır. AB; kırsal kalkınma, çevre ve kalite politikalarını öne çıkararak, tarım politikası araçlarının çoğunu kırsal kalkınmaya yönlendirmektedir. Bu noktada, Türkiye'nin de AB'ye uyum açısından kırsal kalkınma politikalarına ağırlık vermesinin doğru bir tercih olacağını söylemek yanlış olmayacaktır (Yılmaz ve Tolunay, 2007, s. 121). Kırsal alanların geliştirilmesine ilişkin çeşitli projelere imza atmış bir kamu kurumu olarak Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın (KOSGEB) bu konuda yapmış olduğu pek çok faaliyet bulunmaktadır.

KOSGEB'in kırsal kalkınma ile ilgili önemli projelerinden birisi "Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi 2020" dir. 2020 ve 2023 yılları arasında uygulanacak ve nihai hedefi kırsal dezavantajlı alanlarda yaşayan halkın yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve ürünlerinin pazara entegre edilmesini sağlamak olan bu projeye göre (KOSGEB Resmi Web Sitesi); 6 ilin (Mersin, Adana, Kastamonu, Bartın, Sinop, Osmaniye) kırsal ve yüksek kesimlerindeki 45 ilçe ve 2162 köyündeki 30 bin kırsal haneye, ilk aşamada destek verilecektir. Proje kapsamında, öncelikle kadınlar ve genç girişimcileri desteklemek adına 40 yaş altı yatırım yapanlar teşvik edilecektir. Üretimlerini desteklemek amacıyla çiftçilere %70, KOBİ'ler, kooperatif ve birliklerin ekonomik alt yapılarını oluşturabilmeleri için %75, Toros Dağları'nın zorlu koşullarında hayvancılık yapan göçerlere ise %100 hibe desteği sağlanacaktır. Proje finansman desteği, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kredi Garanti Fonu (KGF) ve Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) tarafından karşılanacaktır. 2026 yılına kadar devamlılığını

koruması planlanan bu projenin ikinci evresinde, Kahramanmaraş ve Çankırı illeri de projeye dahil edilecektir (KOSGEB Resmi Web Sitesi).

Kırsal alanların kalkındırılması, AB’de bölgesel sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir hedefi olarak belirmektedir. Hazırlanan çeşitli bölgesel kalkınma programları, kırsal alanlardaki tarım, turizm ve kültürel değerleri faaliyete geçirmeyi amaç edinmektedir (Kuşat, 2014, s. 75). Çünkü kırsal kalkınma, kır ve kent arasındaki sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik farklılıkların ortadan kaldırılması ve toplumsal uyumun sağlanmasına önemli ölçüde hizmet etmektedir. Kırsal kalkınma ile kentlere göç durdurularak kentlerin daha rahat nefes alması sağlanabilecek, doğal kaynaklara daha az baskı uygulanarak en değerli doğal kaynaklardan birisi olan toprak korunabilecektir. Kentleşme faaliyetleri uğruna yeşil alanlar yok edilmeyecek, korunarak gelecek nesillere güven içinde teslim edilebilecektir. Kırsal alanda yaşayan nüfusun yerinde kalkındırılması ile zincirleme olarak birbirine bağlı olan sorunlar, yerinde çözüme kavuşturulabilecektir. Bunun başarılabilmesinde, turizm faaliyetlerinin önemli bir yerinin olduğu göz ardı edilmemelidir. Kullan-koru-geliştir dengesini bozmamak koşuluyla; doğal güzellikler, tarihi mekanlar, geniş yeşil alanlar, dağlar, ormanlar yöre halkının daha iyi bir yaşam standardına sahip olmasını sağlayabilir, onlara bir geçim kapısı olarak hizmet edebilirler.

Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmadaki Yeri ve Önemi

Turizm, dünyadaki en büyük ve en hızlı büyüyen endüstrilerden biridir. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler için turizm, bölgelerin ekonomik seviyelerini yükseltmek için uygun bir araç olarak hizmet etmektedir. Turizm, özellikle kırsal topluluklar için potansiyel bir ekonomik kalkınma aracı olarak ele alınabilir. Çünkü kırsal turizm, artık kırsal alanların sosyo-ekonomik yönden refah seviyesini yükseltmek için giderek artan bir gelişme stratejisi olarak kullanılmaktadır (İrshad, 2010, s. 4). Kırsal turizm, istihdamın ve gelirin artırılmasında önemli bir araçtır ve kırsal halkın sosyo-ekonomik yönden gelişmesine yardımcı olmaktadır (Egbali vd., 2011, s. 64).

Kırsal turizm, bölge ekonomisine yaptığı katkı ve istihdam ile ekonomik geliri önemli ölçüde artırabilmektedir (Küçükaltan ve Ultanır, 2012, s. 125). Küçük ölçekli işletmelerle küçük yerleşim yerlerinde gerçekleştirilebilen kırsal turizm, turistlerin hoş vakit geçirmelerini onların beklentileri doğrultusunda sağlayabilmektedir (Doğan ve Özaslan, 2017, s. 63). Kırsal turizm, tipik kırsal bir çevredeki bir bütün olarak ya da hepsi bir arada çok çeşitli konaklama olanakları, aktiviteleri, sportif etkinlikleri, festivalleri ve eğlenceleri kapsayabilmektedir (Darău vd., 2010, s. 41). Kırsal turizm kırsal alanların doğal ortamını ve kültürünü deneyimlemek için turistlere imkan veren, sürdürülebilir kırsal kalkınma stratejilerinden biri olarak ifade edilebilir (Ezeuduji ve Rid, 2011, s. 188). Bu strateji doğrultusunda yapılan kırsal

turizmin bileşenleri örnekleri ile birlikte dört ana başlıkta toplanabilir (Doğan ve Özasan, 2017, s. 63):

- **Kırsal Alanlar:** Dağlar, göller, nehirler, ormanlar ve doğa manzaraları,
- **Kırsal Miras:** Endüstriyel (çağdaş) mimari, tarih öncesi miras, kaleler, kiliseler, köyler,
- **Kırsal Yaşam:** El sanatları, yerel etkinlikler, beslenme, geleneksel müzik,
- **Kırsal Etkinlikler:** Bisiklete binme, balık tutma, at binme, avcılık, yürüyüş.

Yukarıda sıralanan bu bileşenler, kırsal turizmin gerçekleştirilebilmesinde vazgeçilemez niteliktedir. Görüldüğü üzere, kırsal turizm faaliyetlerinin yapılabilmesi, o bölgede yer alan çevresel değerlere bağlı olmaktadır. Bu faaliyetler yerel işletmelerin desteğini alarak gerçekleştirilebileceğinden, diğer ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesine göre daha kolay ve daha ekonomik olarak ifade edilebilir (Civelek, Dalgın ve Çeken, 2014, s. 17). Ancak kırsal turizm, yerel halk için her zaman için beklenen faydaları getirmeyebilir. Başarıya ulaşmak için yerel halkın kırsal turizm faaliyetlerine entegre edilerek aktif katılımlarının desteklenmesi, motivasyonlarının artırılması ve bu konuda bilinçlendirilmeleri gerekmektedir (Ezeuduji ve Rid, 2011, s. 189).

Türkiye’de kırsal alanlardan kentlere göç eden nüfusun büyük oranın iş bulma kaygısıyla göç ettiği düşünülürse, kırsal nüfusun kendi yöresinde ekonomik getirisi olan turizm faaliyetlerine yönlendirilmesinin pek çok soruna ışık tutacağı söylenebilir. Bunun için öncelikle halkın kırsal turizm konusunda eğitilmesi ve bilinç kazandırılması büyük önem taşımaktadır. Çünkü halk tarafından kırsal turizmin önemi kavranırsa, ekonomik yönden iş olanaklarının kendiliğinden nasıl çeşitlenebileceği de fark edilebilecektir. Evlerin bir bölümünün pansiyona çevrilmesi, yayla turizmi, yürüyüş parkurları-tarihsel çevre ya da mağaralarda rehberlik, binicilik faaliyetlerinde eğitmenlik, ekolojik yaşam alanlarında işletmecilik, kampçılık, dağcılık, yamaç paraşütçülüğü, turistik bölgelerde balon pilotluğu, kuş ya da vahşi yaşam gözlemciliği, bahçe tarımında eğitmenlik, doğa fotoğrafçılığı, rafting, kayak ya da dalış eğitmenliği gibi pek çok iş imkânı halkın sosyo-ekonomik yönden kalkınmasına katkı sağlayabilecektir. Ancak doğanın dengesini bozmadan, çevre duyarlılığını gözeterek bu faaliyetlerin yerine getirilmesinin öncelikli hedef olması gerekmektedir. Aksi halde yapılan çabalar boşa gitmeye mahkûm olacaktır.

Kırsal turizm, tüm dünyada ekonomik ve sosyal kalkınmayı destekleyen bir araç olarak görülmekle birlikte, özellikle geleneksel tarımın azaldığı kırsal çevrede etkili bir istihdam olanağı sunan önemli bir gelir kaynağı olarak yaygın şekilde teşvik edilmektedir (Sharpley, 2002, s. 233). Çünkü kırsal turizmin ekonomik faaliyetleri güçlendiren pek çok olumlu katkıları bulunmaktadır. Yerel ürünlere olan talebi artırmak, bölgesel pazarlama

faaliyetlerini güçlendirmek, ilave değerler yaratmak ve doğrudan pazarlama fırsatlarını artırmak bu olumlu katkılar arasında yer almaktadır (Civelek, Dalgın ve Çeken, 2014, s. 17).

Kırsal kalkınmanın gerçek anlamda başarıya ulaşmasında, gerek yerel gerekse merkezi yönetimin desteği büyük önem taşımaktadır. Çünkü kırsal turizmin etkin bir kırsal kalkınmayı sağlayabilmesi, uzun dönemli mali ve teknik desteğe bağlı bulunmaktadır (Sharpley, 2002, s. 233). Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Türkiye’de bu desteği sağlayan kurumlardan birisi olarak faaliyetlerini yürütmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde 2007 yılında faaliyetlerine başlayan bu kurum, Kırsal Turizm Programı kapsamında özellikle dağlık alanlarda ve kadınların sorumluluğunda yürütülen projelere destek vermekte ve bu amaçla kırsal alanlarda yapılan turizm yatırımlarına hibe vermektedir. Kırsal Turizm Programı’nın finansmanı ise AB Katılım Öncesi Yardım Kırsal Kalkınma Programı (IPARD) tarafından karşılanmaktadır (Çıplak, 2013).

IPARD, IPA’nın (Katılım Öncesi Yardım Aracı) AB Ortak Tarım Politikası, Kırsal Kalkınma Politikası ve ilgili politikalarının uygulanması ve yönetimi için uyum hazırlıklarını ve bu kapsamda politika geliştirilmesini desteklemeyi amaçlayan bir kırsal kalkınma bileşenidir (TKDK Resmi Web Sayfası). IPA, AB’ye aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla, Avrupa Komisyonu tarafından da onaylanmış olan finansmanı sağlamaktadır. Bu destek, IPA I 2007-2013, IPA II 2014-2020 dönemlerini kapsamaktadır. IPA I ile Türkiye’ye 4.7 milyar Avro tahsis edilmiş olup bunun 854.6 milyon Avro’su kırsal kalkınmaya ayrılmıştır. IPA II ile Türkiye’ye ayrılan mali yardım ise 4.45 milyar Avro’dur ve bu tutarın 912.2 milyon Avro’su tarım ve kırsal kalkınmaya tahsis edilmiştir (Olgun ve Sevilmiş, 2017). Türkiye’de turizm potansiyeli olan kırsal alanlara halk katılımıyla gerçekleştirilecek projeler ile yapılacak bu yatırım, hem bölgenin sosyo-ekonomik gelişimini destekleyecek hem de gençlere yeni iş sahalarının oluşumuna katkıları sağlayabilecektir. Kırsal Turizm Programı (KTP) kapsamında küçük girişimciler ve çiftçiler tarafından gerçekleştirilen pansiyon, otel, restoran, çiftlik turizmi ve sportif aktiviteler, doğa gezisi, tarihi geziler gibi turistik rekreasyonel faaliyetlerin yanı sıra, mevcut bir tesisle ilgili yenileme, restorasyon, kapasite artırımı gibi konular da yer almaktadır. Nüfusu 20.000 kişinin altında ve il sınırları dahilinde olan kırsal yerleşim birimlerine uygulanabilecek KTP’na başvurabilmek için proje başvuru çağrılarını takip etmek gerekmektedir. Bu çağrılar, TKDK’nun resmi internet sayfasından duyurulmaktadır (Çıplak, 2013).

Kırsal turizmin Türkiye’nin her yerinde kolayca yapılabilir olma özelliği ile Ege, Akdeniz, Karadeniz gibi farklı bölgelerde yer alan yayla ve ormanlar, köyler kırsal turizmle bütünleşebilmektedir (Soykan, 2003, s. 3). Kırsal turizm kapsamında pek çok turizm faaliyeti gerçekleştirilebilmektedir. Yöresel mutfaklar, el sanatları, folklor gibi yerel halk kültürüne ilişkin

tanıtımların yapılması, çiftlik, köy yaşantısının deneyimi, doğal çevreye geziler düzenlenmesi turizm alternatiflerine örnek olarak gösterilebilir (Altuner, 2018, s. 9). Kırsal turizm ile birlikte yeni istihdam imkanları doğarak zaten kalabalık olan kent merkezlerine göçün önü alınabilecek, yerel halkın kendi yöresinde kalkınmasına destek olunabilecektir. Türkiye’de kırsal turizmin bu amaçla yaygınlaştırılması gereken illerden biri de Niğde’dir.

Kırsal Turizmde Niğde İli

İşsizlik ve gelecek kaygısı, sosyal güvenceden yoksun olma, yetersiz eğitim ve sağlık olanakları, sosyokültürel gelişime kapalı olma, kente ve kent yaşantısına duyulan özlem gibi kırsala yönelik sorunlar, kırsal alanlarda yaşayanların yerlerini terk etmelerinin temel nedenleri olarak sıralanabilir (Çetin vd., 2017, s. 140). Niğde ili de, göçlerin yaşandığı bir şehir olarak bu sorunların merkezinde yer almaktadır. Kent merkezi her geçen gün kalabalıklaşırken kırsal nüfus azalmakta, kente yeni yerleşimlerle birlikte yeşil alanlar bir biri ardına yok olmaktadır. Oysa Niğde ilinin kırsal alanlardaki potansiyeli büyüktür. Önemli olan bu potansiyelin harekete geçirilerek gençlere yeni iş imkanlarının sağlanması, halkın yerinde kalkınmasının önündeki engellerin aşılmasıdır.

“İç Anadolu Bölgesinin güneydoğusunda, Orta Toroslar içinde yer alan, Bolkarlar ve Aladağlar’ın kuzeye doğru kıvrımlaşarak sokuldukları alanın kuzeyinde kalan Niğde; kuzeybatıda Aksaray, kuzeyde Nevşehir, kuzeydoğuda Kayseri, batı ve güneybatıda Konya, güneyde Bolkar Dağları ile Mersin, güneydoğu ve doğuda Aladağlar ile Adana iliyle komşudur. Büyük bir bölümü İç Anadolu Bölgesinde yer alan Niğde’nin güneyindeki Çamardı ve Ulukışla ilçeleri Akdeniz Bölgesi içinde yer almaktadır. Aladağlar ve Bolkar Dağları kış turizmi, dağ turizmi, doğa turizmi ve av turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir” (Türkiye Cumhuriyeti Niğde Valiliği Resmi Web Sitesi). “Kayseri - Niğde - Adana illeri arasında bulunan Aladağlar, bitki ve hayvan çeşitliği bakımından zengindir ve bu nedenle dağın 54.524 hektarlık bir bölümü 1995 yılında milli park (Aladağlar Milli Parkı) ilan edilmiştir” (Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Resmi Websitesi). “3 bin metrelik rakım farkıyla derin vadileri, eşsiz zirveleri, dik ve sarp buzul kayalıkları, mağaraları, görkemli kanyonları, yüksek platoları, manzarası, yaban hayatı, ormanları, yaylaları ile Alpin bitki kuşağı içinde kalan Aladağlar Milli Parkı’na yerli ve yabancı turistler Niğde ili, Çamardı ilçesi tarafından (Demirkazık Dağı) giriş yaparak dört ile yedi gün arasında değişen, doğa yürüyüşü

yapabilmektedir. Aladağlar Milli Parkı içerisinde mağara turizmi, foto safari, jeep safari, bisiklet safari, tur kayağı, yamaç paraşütü, rafting, kano, doğa yürüyüşü gibi çeşitli faaliyetlerin yapılabilmesi bölgeyi daha da çekici hale getirmektedir” (Hürriyet Haber Resmi Web Sitesi, 2017).

Niğde, UNESCO Dünya Miras Listesi’nde yer alan Kapadokya Bölgesi’ndedir. Ancak Niğde bu bölge içinde olmasına ve yer altı şehirleri, ören yerleri gibi önemli tarihi değerlere sahip olmasına rağmen, bu değerlerin tanınırlığı azdır. Yerli ve yabancı ziyaretçilerin Niğde’ye uğramamasının, tanıtımın yeterince etkin yapılamamasından kaynaklandığı söylenebilir (Yavaşcan ve Urak, 2019 s. 1207). Oysa kadim kültürleri barındırmış olan Niğde, uzun bir tarihi geçmişe sahiptir. “Tyana Ören Yeri, Gümüşler Manastırı, Antik Roma Havuzu, 600.000 yıl öncesine ait kalıntıların çıktığı Kalatepe, Göllüdağ Niğde’deki önemli tarihi mekanlar arasında yer almaktadır” (Alpaslan ve Tutar, 2013 s. 53). Yapılan araştırmalar özellikle sit alanı içinde korunması gereken pek çok tarihi yapıların olduğunu, ancak ne yazık ki bu yapıların düzensiz kentleşme nedeniyle tehdit altında olduğunu ve olumsuz etkilendiğini ortaya koymaktadır (Uğurlu ve Somuncu, 2018 s. 991).

Tarihi güzelliklerle birlikte, Hasan Dağı ve Aladağlar, Niğde’de yer alan doğal güzellikler arasında yer almaktadır. Hasan Dağı’nda kayak turizmi ve tırmanış faaliyetleri yapılabilirken, Aladağlar ise trekking, dağcılık ve kış sporları için elverişlidir. Böyle olmasına rağmen, yeterince tanıtım yapılamadığı için her iki doğa harikası da çok sayıda turist çekememektedir (Eroğlu, 2018 s.65). Oysa Niğde’nin doğal çevresinin, turizm faaliyetlerine uygunluk açısından detaylı bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, Niğde merkezde Gebere Vadisi, Çamardı İlçesi’nde Aladağlar Milli Parkı, Ulukışla İlçesi’nde Bolkar Dağları, Altunhisar İlçesi’nde Hasan Dağı Güney Rotası ve Çiftlik İlçesi’nde Melendiz Kuzey Rotası’nın dağ ve doğa yürüyüşü yapmaya elverişli olduğu göz ardı edilmemelidir. Av turizmi için ise Çamardı İlçesi’nde Demirkazık Dağı ve yine Bolkarlar’ın uygun olduğu söylenebilir. Gebere Vadisi, Aladağlar Milli Parkı, Bolkarlar, Altunhisar İlçesi’nde Çömlekçi Vadisi, Ulukışla İlçesi’nde Karagöl ise muhteşem doğasıyla yaban hayatının gözlemlenebileceği, doğa fotoğrafçılığının yapılabileceği ender yerlerdendir. Gençlerin zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal, duygusal ve karakter gelişimine katkıda bulunan bir gençlik faaliyeti olarak izcilik için Çiftlik İlçesi’nde Narlıgöl, Demirkazık Dağı, Bolkarlar ve Ulukışla İlçesi’nde Meydan Yaylası bilinen rotalardır. Narlıgöl, Aladağlar, Bolkarlar ve Çömlekçi Vadisi, öncelikle bir dinlenme faaliyeti olan ve insanların geçici olarak açık havada çadırda yaşadığı bir etkinlik olarak kamp turizmine uygun yerler olarak belirtilebilir. Bitkileri inceleme, fotoğrafçılık ve özellikle endemik türleri öğrenmeyi içeren

botanik turizmi için Gebere Vadisi, Aladağlar Milli Parkı, Bolkarlar, Altunhisar İlçesi'nde Keçibuyduran Dağı ve Çiftlik İlçesi'nde Melendiz Dağı bilinen güzergâhlar olarak ziyaret edilmektedir. Tarih turizmi için ise özellikle Niğde merkezde yer alan Gümüşler Manastırı, Sungurbey Cami, Niğde Kalesi, Bor İlçesi'ndeki Roma Havuzu, Kemerhisar Kasabası'ndaki Tyana Su Kemerleri, Çamardı İlçesi'ndeki Kavlaktepe Yeraltı Şehri, Ulukışla İlçesi'ndeki Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı görülmeye değer yerler olarak sıralanabilir (Ahiler Kalkınma Ajansı-Niğde Yatırım Destek Ofisi, 2017). Tüm bunların yanı sıra, Niğde'de termal kaplıca ve şifalı sular da bulunmaktadır. Ulukışla İlçesi'nde Çiftehane Kaplıcaları, Kemerhisar Kasabası'nda içmeler, Çiftlik İlçesi'nde Narlıgöl bunlara örnek olarak verilebilir. Görüldüğü üzere Niğde, gerek doğal gerekse tarihsel çevre açısından zengin birikime sahip olan şehirlerimiz arasında yer almaktadır. Ancak ne yazık ki Niğde için yeterince tanıtım ve turizm planlamasının yapıldığı söylenemez.

Doğa turizminde çok önemli bir milli parkın adeta kapısı olan Niğde ilinde, hâlâ bir havaalanının olmaması turizm adına ciddi anlamda bir kayıptır. Çünkü, turizmin en önemli bileşenlerinden birisi de hava yolu ulaşımıdır. Ayrıca halkın kırsal turizm faaliyetleriyle ilgili olarak yeterli düzeyde bilgi ve eğitim seviyesine sahip olmaması da diğer olumsuz durum olarak belirtilebilir. Kırsal alanda yaşayan halkın turizme özendirilmesi ve bu konuda üniversite ve diğer eğitim kuruluşlarının da desteğini alarak bilinçlendirilmesi, kırsal turizmin yaygınlaştırılarak daha etkin yapılabilmesi adına büyük önem taşımaktadır. Bilinçlendirme faaliyetleri kapsamında öncelikle halkın bu faaliyetlere katılımı desteklenerek kırsal turizmin önemine ilişkin seminerler verilebilir, eğitici çabalar artırılabilir, yerel yöneticilerin ve basının da desteği alınarak Niğde ilinin doğal, tarihsel güzellikleri ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılabilir.

Günümüzde artık sadece ekonomik anlamda kalkınma yeterli olmayıp, sosyal, çevresel ve insani kalkınmanın da birlikte sağlanması gerekmektedir (Özmete, 2012, s. 118). Avrupa Birliği (AB)'nin yürütme organı olan Avrupa Komisyonu'na göre kırsal turizm, bir ülkede kalkınmanın tüm yönlerden yapılabilmesini destekleyen bir süreç olarak çok önemli bir araçtır (Avrupa Komisyonu Resmi Web Sitesi). Bu sürecin daha verimli olabilmesi, kırsal alanlarda kırsal turizmin geliştirilmesi için devlet desteğini gerekli kılmaktadır. Bunun için öncelikle ulaşım ile ilgili sorunların ortadan kaldırılması ve gerekli alt yapının tesis edilmesi, kırsal alanlarda eğitim faaliyetlerinin artırılması, halkın bilinçlendirilmesi, özellikle gençler ve kadınlara yönelik danışmanlık hizmeti verilerek eğitim düzeyinin yükseltilmesi, IPARD ve desteği konusunda detaylı bilgilendirme yapılması, yerel yönetimlerin kırsal turizm faaliyetleri ile ilgili olarak desteklenerek teşvik edilmesi ve turizme yönelik yatırımlar ve yörenin tanıtımı konusunda girişimcilerle koordinasyon sağlanması, çiftlik veya köy evini kırsal turizm için tahsis etmek isteyen halka teşvik verilmesi gerekmektedir (Doğan ve Özaslan, 2017, s. 73-74).

Kırsal turizm faaliyetleri çerçevesinde yapılabilecekler bakıldığında, Niğde’de kırsal turizmin sadece ekonomik yönden değil, çevresel ve sosyal yönden de kalkınmaya destek olacağı söylenebilecektir. Çünkü kırsal turizm faaliyetleri ile yöre halkı bilinçlenerek, yaşadığı çevresini neden koruması gerektiğini daha iyi kavrayabilecek, kendi geleceği için içinde yaşadığı çevresi ile uyumlu, doğaya saygılı bir yaşam tarzını benimseyebilecektir. Çevresel yönden katkısının yanısıra, kırsal turizm ile yerinde istihdam olanakları artacak, özellikle kırsal alanların en büyük sorunlarından birisi olan işsizlik büyük oranda çözüme kavuşturulabilecektir. Böylece göç ile Niğde kent merkezine yönelik baskı, bir yere kadar önlenebilecektir.

Ancak tüm bunların gerçekleştirilebilmesinde yerel yönetimlerin desteği büyük önem taşımaktadır. Çünkü yasalar çerçevesinde sorumluluk ve görevleri belirlenen yerel yönetimler, nihayetinde halkın yaşam kalitesini artırmak, yerele yerinde kaliteli bir yaşam imkanı sunmak amacıyla hizmet vermektedir. Bu amaç doğrultusunda yerel yönetimler kırsal turizm faaliyetlerine destek olmalı ve Niğde halkını buna teşvik etmeli, kırsal turizmin yaygınlaştırılması, tanıtılması ve benimsenmesi için gerekirse tüm seviyedeki eğitim kurumları, üniversiteler, merkezi yönetim ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği yapmalıdır.

Sonuç

Niğde ilinde yapılacak kırsal turizm faaliyetleri ile hem bölgenin sosyo-ekonomik yönden kalkınması, hem de doğaya uyumlu bir turizm alt yapısıyla çevrenin korunması sağlanabilecektir. Çünkü kırsal alanlarda turizm faaliyetleriyle, doğadan yararlanarak ve aynı zamanda doğayı koruyarak yerel halkın geçim kaynakları artırılabilir. Bu doğrultuda, öncelikle kamu kurumları ile birlikte, tüm iktisadi kuruluşlar, turizmle uğraşan işletmeler, örgütler, yerel gruplar, sivil toplum örgütleri arasında açık iletişim ağı oluşturularak doğaya ve çevreye duyarlı bir turizm kriterinin hedeflenmesi gerekmektedir.

Niğde’de, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi ve diğer eğitim kurumlarının da desteği ile bir proje dahilinde kırsal turizmin nasıl gerçekleştirilebileceğine, bu konuda hizmetin nasıl sunulabileceğine ilişkin eğitim seminerlerinin düzenlenmesi ve yapılan faaliyetlerin, doğal güzelliklerin, yerel zenginliklerin internet ve medya kanalıyla ulusal ve uluslararası boyutta tanıtılması büyük yararlar sağlayabilecektir. Bu bağlamda, yurt dışı ya da yurt içi ziyaretçilerinin, Niğde’nin tarihi ve doğal yapısına ait pek çok değere nasıl rahatlıkla ulaşabileceklerini ve bunlarla ilgili ayrıntılı bilgiyi nasıl edinebileceklerini, doğa turizmi aktivitelerine katılabilme, konaklama, ulaşım imkanlarını açık ve anlaşılır bir şekilde öğrenebilmeleri büyük önem taşımaktadır. Niğde Belediyesi’nin bu konuyla ilgili olarak tanıtım imkânlarını artırması, internet ya da yerel basın vasıtasıyla iletişim kanallarını sürekli açık tutması gerekmektedir.

Niğde ilinde yapılacak turizm faaliyetlerinden daha yararlı sonuçlar alabilmek için kırsal kesimlerde yaşayan halka yönelik çeşitli eğitimler verilebilir. Bunlar; yaşanan çevreyi korumaya yönelik çevre eğitimi, yabancı turistler ile iletişim kurabilecekleri pratik dil kursları ve unutulmaya yüz tutmuş el sanatları kursları olabileceği gibi yöre halkının iletişim becerilerini artırıcı eğitici seminerler de olabilir.

Niğde ilinin yüksek rakımından dolayı özellikle yazları daha serin olması ve doğal çevresi, yayla turizmini daha olanaklı ve çekici hale getirmektedir. Köy yaşamını deneyimlemek isteyen ve kentlerin sıkıcı, kasvetli, yoğun havasından, trafik gürültüsünden bunalanlar için Niğde ili bu bağlamda önemli bir merkez haline getirilebilir. Ekolojik yaşam çiftlikleri kurularak ziyaretçilerin doğayı yerinde tecrübe etmeleri ve onunla bütünleşmeleri sağlanırken, üretilen ürünler ziyaretçilere sunulurken yöre halkına önemli gelir kapıları açılabilir. Ancak bu noktada il merkezinde havaalanının olmaması, ulaşım konusunda önemli bir sıkıntı olarak belirmektedir.

Niğde'ye hava yolu ulaşımı sadece komşusu olduğu Adana, Kayseri gibi büyükşehir belediyesine sahip iller ile mümkün olabilmektedir. Niğde iline sadece kara ve tren yolu ile ulaşımın olması, kırsal turizmin yaygınlaştırılmasında önemli bir eksikliklerdir. Oysa Niğde hem kent hem de kırsal alan imkanlarından yakın mesafelerde yararlanılabilecek, küçük ve şirin bir ildir. Böyle olmasına rağmen, Niğde aynı zamanda yapılaşmanın hızla arttığı, her geçen gün kent merkezindeki yapılara bir yenisinin eklendiği, yeşil alanların giderek yok olduğu ve bir sanayi kenti olmamasına rağmen çevre kirliliğinin artmakta olduğu bir ildir. Kent yaşamına özlem ve bir iş bulma arzu ve gayreti ile kırsaldan Niğde kent merkezine yapılan göç hareketleri, çevresel baskıyı ve buna bağlı olarak gelişen süreçleri daha da hızlandırmaktadır.

Niğde için ortaya konulmuş olan bu olumsuz tablonun değiştirilebilmesi için Niğde'de kırsal turizm faaliyetlerinin bir an önce hayata geçirilerek yaygınlaştırılması gerekmektedir. Ancak Niğde'nin kırsal çevre potansiyelinin ne yazık ki yeterince değerlendirildiği söylenemez. Niğde'nin ne doğal güzellikleri, ne tarihsel çevresi ne de kırsal yaşam zenginliğinden, kentin gelişim ve kalkınmasına destek olacak şekilde yararlanılamamaktadır. Bu sürecin nispeten durdurulabilmesi ve doğal alanların korunarak gelecek nesillere daha sağlıklı, daha yeşil bir gelecek bırakılabilmesi adına, kırsal turizm faaliyetlerinin desteklenmesi ve sadece Niğde ili için değil, bu konuda gelecekte yapılacak farklı çalışmalarla diğer pek çok ilde de var olan kırsal alanlara ilişkin benzeri sorunların çözümüne ışık tutulması gerekmektedir.

Kaynakça

Ahiler Kalkınma Ajansı-Niğde Yatırım Destek Ofisi. (2017). Niğde 2017 Yılı YATIRIM Destek ve Tanıtım Stratejisi. https://www.ahika.gov.tr/assets/upload/dosyalar/ahika_2017_nigde-2017-2023-yatirim-destek-ve-tanitim-stratejisi.pdf, Erişim Tarihi: 16.03.2020.

Altuner, F. (2018). Kırsal Alanda Turizm Öncelikli Planlamanın Geleneksel Dokuya Etkileri; Nevşehir İli Kırsal Koruma Alanları İmar Planlarındaki Değişimler. *Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı.

Alpaslan, C. ve Tutar, F. (2013). Medeniyetlerin Yaşatıldığı Şehir Niğde ve -Turizm, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5 (1) , 47-61.

Avrupa Komisyonu Resmi Web Sitesi. Rural Development2014-2020. https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_en, Erişim Tarihi: 25 Ekim 2018.

Can, M., Esengün, M. (2007). Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Programlarının Türkiye'nin Kırsal Kalkınması Açısından İncelenmesi: SAPARD ve IPARD Örneği. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 43-56.

Civelek, C., Dalgın, T. ve Çeken, H. (2014). Agro-Turizm ve Kırsal Kalkınma İlişkisi: Muğla Yöresindeki Agro-Turizm Alanlarında Bir Araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 1 (1), 15-28.

Çelik, Z. (2005). Planlı Dönemde Türkiye'deki Kırsal Kalkınma Politika ve Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*,32: 61-71.

Çetin, İ., Üzümcü, T.P. ve İçöz, O. (2017). Kırsal Alanlarda Sürdürülebilir Kırsal Turizm Ve Kocaeli-Kandira Kırsal Turizm Gelişimi Modeli. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (ERZSOSDE) ÖS-IV: 137-156.

Çıplak, E. (2013). Kırsal Alandaki Turizm Yatırımlarına Devlet Desteği. <https://www.halkbankkobi.com.tr/channels/Girisimcilere-Ozel/Is-Fikirleri/Kirsal-Alandaki-Turizm-Yatirimlerine-Devlet-Destegi/1620>, Erişim Tarihi: 19 Ekim 2018.

Darău, A. P., Corneliu, M., Brad, M. L. ve Avram, E. (2010). The Concept Of Rural Tourism And Agritourism. *Vasile Goldiş University Press*, 5 (1), 39-42.

Doğan, S., Özaslan, Y. (2017). Kırsal Alan Gelişimi Açısından Kırsal Turizm ve Kırsal Turizmin Dünyadaki Durumu. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı 4, 61-78.

Egbali, N., Nosrat, A. B. ve Ali, S. S. (2011). Effects of Positive and Negative Rural Tourism (Case Study: Rural Semnan Province). *Journal of Geography and Regional Planning*, 4(2), 63-76.

Ekiztepe, B. (2012). Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Etkileri: Teorik Bir Çalışma. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2 (2): 85-88.

Eroğlu, S. (2018). Turizmde Destinasyon Markalaşması: Niğde Üzerine Bir Uygulama. *Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ezeuduji, I. O., Rid, W. (2011). Rural Tourism Offer And Local Community Participation In The Gambia. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal Of Tourism*, 6 (2), 187-211.

Geray, C. (1974). *Planlı Dönemde Köye Yönelik Çalışmalar*. Ankara: TODAİE Yayınları.

Geray, C. (1999). Kırsal Kalkınma Yöneltileri, İlçe Yerel Yönetimi ve İlçe Köy Birlikleri Önerisi. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 8 (2), 11-42.

Güven, S. (1995). *Sosyal Planlama*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Hürriyet Haber Resmi Web Sitesi (2017). Orta Anadolu'nun zirvesi: Aladağlar Milli Parkı <http://www.hurriyet.com.tr/seyahat/orta-anadolunun-zirvesi-aladaglar-milli-parki> 40628622, Erişim Tarihi: 02 Ocak 2020.

Irshad, H. (2010). Rural Tourism-An Overview. [https://www1.agric.gov.ab.ca/Department/deptdocs.nsf/all/csi13476/\\$FILE/Rural-Tourism.pdf](https://www1.agric.gov.ab.ca/Department/deptdocs.nsf/all/csi13476/$FILE/Rural-Tourism.pdf), Erişim Tarihi: 12 Ekim 2018.

Kızılcelik, S. (2000). *Sosyoloji Yazıları*. Ankara: Anı Yayınları.

Kim, I., Masin, A.G., Achiv, A. D. ve Abdullahi, I. U. (2014). Climate Change: Effects on Agricultural Growth and Rural Transformation On Nigeria. *International Journal of Current Research*, 6 (7), 7307-7314.

KOSGEB Resmi Web Sayfası. (2020). KOSGEB Destekleri-Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi 2020, <https://www.kosgebkredisi.com/kirsal-dezavantajli-alanlar-kalkinma-projesi/>, Erişim Tarihi: 12 Şubat 2020.

Kuşat, N. (2014). Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma İçin Bir Alternatif Olarak Kırsal Turizm ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (10), 65-87.

Küçükaltan, D., Ultanır, G. (2012). Trakya'da Kırsal Turizmin Uygulanabilirliği: Şarköy Örneği, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Sayı:22, 125-130.

McEldowney, J. (2019). EU Agricultural Research and Innovation. [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/630358/EPRS_BRI\(2019\)630358_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/630358/EPRS_BRI(2019)630358_EN.pdf), Erişim Tarihi: 20 Aralık 2019.

Ogolo, J. I. (2011). The Role of Socio-Economic Issues of Urban Centres In Rural Development. <https://www.witpress.com/Secure/elibrary/papers/RAV11/RAV11025FU1.pdf>, Erişim Tarihi: 22 Ekim 2018.

Olgun, F. A., Sevilmiş, G. (2017). AB Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı (IPARD) ve Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 23 (1): 25-36.

Özhancı, E., Yılmaz, H. (2017). Köy Ölçeğinde Yerel Değerler ve Kırsal Alan Kimliği Analizi: Bayburt Örneği. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7 (13), 927-965.

Özkan, H., Kırdas, E. K. ve Koç, T. (2012). Yoksulluk Sorununu Görmeyen Bir Kalkınma Modeli Olarak Yönetişimci Kalkınma: Adana Örneği. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 67 (4), 89-124.

Özmete, E. (2012). Kırsal Kalkınma İçin Kadınların Güçlendirilmesi: Sosyal Hizmet Modelleri. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 117-128.

Sharpley, R. (2002). Rural Tourism and the Challenge of Tourism Diversification: The Case of Cyprus. *Journal of Tourism Management*, 23 (3), 233-244.

Soykan, F. (2003). Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 12, 1-11.

TKDK-Tarımsal ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Resmi Web Sayfası. IPARD Programı Nedir?. <https://tkdk.gov.tr/SSS/ipard-programi-nedir-1>, Erişim Tarihi: 26 Aralık 2019.

Tolunay, A., Akyol, A. (2006). Kalkınma ve Kırsal Kalkınma: Temel Kavramlar ve Tanımlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri A (2), 116-127.

Topgül, S. (2013). Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksulluğun Kadınlaşması. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(14): 277-296.

Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Resmi Web Sitesi. Niğde - Aladağlar, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-9903/nigde,aladaglar.html>, Erişim Tarihi: 09 Ocak 2020.

Türkiye Cumhuriyeti Niğde Valiliği Resmi Web Sitesi. Coğrafi Yapı, <http://www.nigde.gov.tr/cografi-yapi>, Erişim Tarihi: 09 Ocak 2020.

Uğurlu, Ö., Somuncu, M. (2018). Niğde Kentinde Kültürel Miras ve Kentsel Kimliğin Korunması Konusunda Bir Araştırma. *Türkiye Coğrafyası Araştırma*

ve Uygulama Merkezi 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu. 3-6 Ekim 2018. Ankara.

Yavaşcan, E. E., Uruk, Z. G. (2019). Tarihsel Katmanlaşmanın Belgelenmesi, Doğal Ve Fiziksel Değerlerin Koruma Bağlamında Değerlendirilmesi: Kapadokya Bölgesi, Niğde İli Örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 1204-1228.

Yenigül, S. B. (2017). Kırsal Kalkınma Politikalarında Yeni Yaklaşımlar ve Bu Yaklaşımların Türkiye'nin Kırsal Kalkınma Politikalarına Etkisi. *Planlama Dergisi*, 27 (1), 16-25.

Yılmaz, H. , Tolunay, A. (2007). Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Politikalarında Yeni Yönelimler ve Türkiye. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, A (1), 107-122.

